

DESĂVÎRȘIREA
UNITĂȚII NAȚIONAL-STATALE
A POPORULUI ROMÂN.
RECUNOAȘTEREA EI
INTERNAȚIONALĂ

1918

Documente interne și externe

noiembrie 1919 — ianuarie 1920

VOL. V

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ
BUCUREȘTI, 1986

116.947 86

CUPRINS

Lista documentelor	VII
List of documents	XIV
Documente	1

LISTA DOCUMENTELOR

772. 1919 noiembrie 2, <București>. Notă verbală a guvernului român adresată Consiliului Suprem Aliat, redând poziția părții române față de cererile formulate de Aliți în legătură cu frontierele româno-ungare semnarea Tratatului de pace cu Austria și reglementarea situației din Ungaria.
773. 1919 noiembrie 4, *Budapesta*. Raport al lui George Clerk, însărcinatul Marii Britanii cu misiune specială la Budapesta, adresat Consiliului Suprem Aliat, relativ la propunerea de retragere a trupelor române din Budapesta și înlocuirea lor cu forțe interaliatate pentru a reprezenta o forță morală.
774. 1919 noiembrie 9, *Budapesta*. Telegramă trimisă de George Clerk, însărcinatul Marii Britanii cu misiune specială la Budapesta, adresată Consiliului Suprem Aliat, privind evacuarea trupelor române din Budapesta și intrarea forțelor amiralului Miklos Horthy în Budapesta.
775. 1919 noiembrie 9, <Paris>. Scrisoare a generalului Constantin Coandă adresată ministrului de externe, Nicolae Mișu, privind discuția purtată cu Raymond Poincaré, președintele Franței, în legătură cu evacuarea Ungariei de către trupele române. Scrisoarea este remisă de Victor Antonescu, ministrul plenipotențiar al României la Paris.
776. 1919 noiembrie 9, *Budapesta*. Scrisoare a primăriei orașului Budapesta (adresată generalului Mărdărescu, comandantul șef al armatei române din Transilvania), prin care mulțumește pentru sprijinul acordat de armata română în aprovizionarea cu lemne a populației din Budapesta, solicitând sprijin în transportul lor.
777. 1919 noiembrie 9, *Budapesta*. Referat al șefului Biroului informații al armatei române din Budapesta despre intervenția ministrului Pekar pentru punerea în libertate a lui Garbai Sándor, internat de armata română; cererea lui Garbai de a nu fi predat autorităților ungare, ci trimis împreună cu familia sa la Sibiu.
778. 1919 noiembrie 10, *Budapesta*. Notă informativă referitoare la vizita plenipotențiarului român Constantin Diamandy la Budapesta, promovarea unor bune relații comerciale și economice cu Ungaria, preocupări pentru constituirea unei confederații dunărene în care să intre Italia și Ungaria.
779. 1919 noiembrie 11, *Budapesta*. Telegramă a lui C. Diamandy către Ministerul de Externe al României, însoțită de Proclamația semnată de generalul Mărdărescu, comandantul trupelor române, și de înaltul comisar al guvernului român la Budapesta cu ocazia plecării trupelor române din Budapesta.

780. 1919 noiembrie 11. Telegramă a generalului Franchet d'Espérey către ministrul de război al Franței prin care se face cunoscut că imediat după semnarea Tratatului de pace de către Bulgaria, batalionul francez menținut în Dobrogea de sud va fi retras întrucît teritoriul va trece sub autoritatea României, fără restricții.
781. 1919 noiembrie 12, *Budapesta*. Adresă a Comisiei militare interaliatate către Înaltul Comandament Român la Budapesta, prin care își exprimă mulțumirea față de hotărîrea Înaltului Comandament al Trupelor române din Transilvania de a distribui produse și articole populației sărace din Budapesta.
782. 1919 noiembrie 12, *Budapesta — Kőbanyá*. Adeverință dată de S. A. Fabrica de bere a Capitalei, prin care se atestă comportamentul exemplar al Companiei 3 din Regimentul 3 vînători român, cantonat în fabrică
783. 1919 noiembrie 12, *(Paris)*. Scrisoare a ministrului de externe, Nicolae Mișu, adresată lui Victor Antonescu, ministru plenipotențiar la Paris și generalului Constantin Coandă privind importanța restabilirii calmului politic în România pentru a menține România ca un element de ordine în sud-estul Europei.
784. 1919 noiembrie 12. Studiu întocmit de Marele Cartier General român privind retragerea trupelor române la est de Tisa.
785. 1919 noiembrie 13, *Budapesta*. Adresă de mulțumire a Fabricii de rom, lichioruri și coniac din Budapesta, S.A. Gottschlig Agoston, către Comandamentul Trupelor române din Budapesta pentru comportamentul trupelor române din Kőbanyá.
786. 1919 noiembrie 13, *Kispest*. Proces-verbal semnat de primarul și notarul comunei, prin care se atestă comportamentul corect al trupelor române din Brigada 3 vînători.
787. 1919 noiembrie 14, *Oradea*. Știre privind cantitatea de alimente distribuite de Comandamentul Trupelor române din Budapesta pentru aprovizionarea populației.
788. 1919 noiembrie 15, *București*. Confirmare a telegramei generalului Pétin către ministrul de război francez și către generalul comandant al Armatei Aliate de la Constantinopol, prin care face cunoscut că generalul Prezan i-a expus punctul de vedere al guvernului român de a nu evacua teritoriul cuprins între Tisa și viitoarea frontieră.
789. 1919 noiembrie 15. Notă trimisă de Consiliul Suprem Aliat guvernului român, în legătură cu evacuarea teritoriului ungar, constituirea Comisiei interaliatate de control al rechizițiilor și semnarea Tratatului de pace cu Austria.
790. 1919 noiembrie 22, *Szarvas*. Certificat al primăriei comunale asupra comportamentului corect al Regimentului 8 vînători, în timpul cantonamentului în comună.
791. 1919 noiembrie 23, 25—26, *București*. Telegrama ale lui Henry Cambon referitoare la ultimatumul remis guvernului român.
792. 1919 noiembrie 24. Raport al șefului Marelui Cartier General al Armatei Române, general Cihoski, către Ministerul de Război, referitor la modul de desfășurare a operațiunilor de evacuare a trupelor române din Ungaria.

793. *1919 noiembrie 26, București.* Telegramă trimisă de Frank Rattigan, însărcinatul cu afaceri al Marii Britanii la București, lui E. A. Crowe, reprezentantul britanic la Conferința de Pace, informînd că Iuliu Maniu și partidul său înclină să facă unele concesii pentru a evita ruptura cu Aliații, dar pentru aceasta cere prelungirea termenului la care expira ultimatumul adresat de Conferință.
794. *1919 noiembrie 26, București.* Telegramă trimisă de Frank Rattigan, însărcinatul cu afaceri al Marii Britanii la București, lui E. A. Crowe, reprezentantul britanic la Conferința de Pace, privind atitudinea lui Iuliu Maniu față de „drepturile minorităților” și de retragerea trupelor românești din Ungaria.
795. *1919 noiembrie 27, Neuilly-sur-Seine.* Tratatul de pace între Puterile Aliate și Asociate și Bulgaria. Protocolul.
796. *1919 noiembrie 27.* Raport trimis de Frank Rattigan, însărcinatul cu afaceri al Marii Britanii la București, lordului Curzon de Kedleston, secretar de stat pentru afaceri externe al Marii Britanii, privind discuția purtată cu I. Maniu în legătură cu tratamentul maghiarilor din Transilvania.
797. *1919 noiembrie 28, Paris.* Instrucțiuni ale Ministerului de Externe al Franței către însărcinatul cu afaceri al Franței la București și ambasadorii francezi de la Londra și Roma în legătură cu răspunsul guvernului român la nota pe care i-a adresat-o Consiliul Suprem Aliat privind semnarea Tratatului de pace cu Bulgaria.
798. *1919 noiembrie 28, București.* Telegramă a însărcinatului cu afaceri al Franței în România, Henri Cambon, către ministrul afacerilor externe al Franței asupra situației politice din România; demisia guvernului Văitoianu și formarea unui nou guvern condus de Al. Vaida-Voievod; incertitudinea asupra semnării tratatului; luptele dintre partidele politice, reacția familiei regale, atitudinea Legației Italiei.
799. *1919 noiembrie 28.* Răspuns al guvernului român la Nota Consiliului Suprem Aliat din 15 noiembrie 1919.
800. *1919 noiembrie 29, Paris.* Telegramă a generalului Berthelot către ambasadorii francezi de la Londra și Roma și ministrul Franței la București, conținînd textul scrisorii adresate de regele Ferdinand al României președintelui Republicii Franceze, Raymond Poincaré, referitoare la stipulațiile, contrare intereselor României, stabilite de Conferința de Pace.
801. *1919 noiembrie 29.* Raport înaintat de George R. Clerk, însărcinat cu misiune specială la Budapesta, președintelui Consiliului Suprem Aliat privind situația politică din Ungaria și retragerea armatei române din Budapesta.
802. *1919 noiembrie 30.* Telegramă a atașatului militar al Franței în România, generalul Pétin, către ministrul de război al Franței asupra reacției politice din România la nota Consiliului Suprem Aliat prin care invită guvernul român să semneze, fără restricții, într-un interval de opt zile, Tratatul de pace cu Austria.
803. *1919 noiembrie 30.* Telegramă a președintelui Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor externe al Franței, Georges Clemenceau, către însărcinatul cu afaceri al Franței la București, prin care

transmite o scrisoare a președintelui Republicii Franceze, Raymond Poincaré, adresată regelui României, asigurând România de sentimentele de prietenie pe care le manifestă Franța și exprimând dorința ca aceasta să semneze Tratatul de pace.

804. 1919 *(înainte de decembrie)*. Răspuns al delegației Greciei, României și al Regatului Sârbo-Croato-Sloven la memoriul delegației bulgare referitor la crimele comise de către autoritățile și trupele bulgare în timpul primului război mondial.
805. 1919 *decembrie 1, București*. Scrisoare a atașatului militar al Italiei în România, generalul Luciano Ferigo, prin care face cunoscut colonelului Antonio Isnaldi că a primit medalia de aur pe care el și foștii colaboratori i-au oferit-o drept recunoștință pentru eforturile depuse în organizarea Legiunii române.
806. 1919 *decembrie 2, Viena*. Raport al lui Johann Rösser, director al Societății „Agricola”, înaintat Ministerului de Externe al Germaniei, relativ la atitudinea germanilor față de Marea Unire din 1918 și la statutul politic al minorității germane în cadrul statului român reîntregit.
807. 1919 *decembrie 2—3, 6, București*. Telegrama ale lui Henri Cambon, prin care relatează întrevederile avute cu Al. Vaida-Voievod, I. Maniu și problemele dezbătute privind formarea noului guvern român, semnării Tratatului cu Austria și asigurarea României de către Puterile Aliate împotriva unui nou atac ungar.
808. 1919 *decembrie 5, Paris*. Raport al ambasadorului Belgiei la Paris, Gaiffier d'Hestroy, către ministrul de externe al Belgiei, Hymans, în legătură cu ultimatumul trimis de Conferința de Pace României, prin care este somată să semneze, pînă la 8 decembrie, Tratatul de la St. Germain.
809. 1919 *decembrie 5*. Extras dintr-un raport al Foreign Office-ului privind acceptarea de către Aliați a modificărilor propuse de România la textul proiectului Tratatului de pace cu Austria, referitor la situația naționalităților conlocuitoare.
810. 1919 *decembrie 9, Paris*. Tratatul asupra minorităților încheiat între principalele Puteri Aliate și Asociate și România.
811. 1919, *decembrie 9, București*. Memoriu al senatorilor și deputaților din Maramureș, Ugocea și Sătmar în legătură cu fixarea graniței de nord a României.
812. 1919 *decembrie 11*. Cuvîntare a lui Iancu Melic Melichson rostită, în ședința Adunării Deputaților, în numele naționalităților din Basarabia.
813. 1919 *decembrie 11*. Declarație a lui Gheorghe Hrabovski, reprezentant al slovacilor, în ședința Adunării Deputaților cu privire la unirea cu România a ținuturilor locuite de ei, dar stăpînite de Ungaria.
814. 1919 *decembrie 13*. Declarație a lui Orestie Ilniczki, reprezentant al rutenilor din Maramureș, făcută în ședința Adunării Deputaților.
815. 1919 *decembrie 13*. Declarație a lui Mustafa Mehmet Fehim, reprezentant al musulmanilor din Dobrogea, făcută în ședința Adunării Deputaților.

816. *1919 decembrie 16.* Discurs rostit de Ion I. C. Brătianu la ședința Adunării Deputaților, în care prezintă un istoric al intrării României în război, politica României în timpul războiului și la Conferința de Pace.
817. *1919 decembrie 17.* Declarație făcută de R. Brandsch în Adunarea Deputaților, în numele „națiunii germane din România Mare”.
818. *1919 decembrie 17.* Discurs al lui G. Gârda la ședința Adunării Deputaților în care a prezentat, și o declarație în numele deputaților bănățeni,
819. *1919 decembrie 17.* Telegramme adresate Marelui Cartier General român în legătură cu faptul că ungurii, susținuți de englezi, vor adopta poziția de nesemnare a Tratatului de pace, continuând să se înarmeze în vederea reluării operațiilor militare.
820. *1919 decembrie 18, Viena.* Raport al lui Johann Röser, director al Societății „Agricola” din Budapesta, despre propunerile delegației ungare la tratativele de pace de la Paris; ideea unei autonomii pentru Transilvania și Banat; relațiile autorului cu Al. Vaida-Voievod, I. Maniu și V. Goldiș.
821. *1919 decembrie 19, Paris.* Telegramă către primul-ministru al României, în care se relatează despre interpelarea în Camera Comunelor a primului-ministru al Marii Britanii asupra relațiilor României cu Aliații.
822. *1919 decembrie 22, Paris.* Scrisoare trimisă de G. Clemenceau, președintele Conferinței de Pace, președintelui Consiliului de Miniștri al României, prin care îi transmite hotărârea Conferinței de Pace în ce privește Bucovina.
823. *1919 decembrie 22.* Discurs rostit de Iuliu Maniu, în Adunarea Deputaților, referitor la semnarea Tratatului de pace de către România și la consecințele sale economice și politice.
824. *1919 decembrie 30, București.* Adresă telegrafică privind situația parcului de vagoane de la începutul războiului pînă la sfîrșitul anului 1919.
825. *1919 decembrie 31.* Tabel întocmit de Biroul operațiilor din cadrul Marelui Cartier General al Armatei Române, pe baza presei oficiale ungare și a actelor emise de organele administrative, în legătură cu mulțumirile aduse armatei române de către autoritățile și populația ungară, pentru sprijinul acordat în alimente, stabilirea ordinii și siguranței publice.
826. *1919 decembrie 31.* Tabel întocmit de Biroul operațiilor din cadrul Marelui Cartier General al Armatei Române pe baza dărilor de seamă, a rapoartelor înaintate de Comandamentul Trupelor române din Transilvania și a presei oficiale ungare, în legătură cu situația în care se găsea Ungaria în privința alimentației la intrarea trupelor române.
827. *1919 <decembrie>, Cluj.* Extras din buletinul de informații al Biroului de presă, din cadrul Consiliului Dirigent, în legătură cu relațiile româno-ungare și perspectiva acestora; poziția unor cercuri ungare față de încheierea Tratatului de pace.
828. *1919, Sibiu.* Fragment din memoriul întocmit de Consiliul Dirigent în legătură cu drepturile legitime ale românilor asupra Transilvaniei;

combaterea unor încercări ale capilor bisericii maghiare de a acuza guvernul român că ar duce o politică național-șovină față de naționalitatea maghiară.

829. 1919. Telegramă a regelui Ferdinand adresată regelui Angliei prin care îi solicită sprijin față de atitudinea Consiliului Suprem Aliat în problemele României.
830. 1919. Studiu intitulat *Atacul ungarilor*, referitor la acțiunile întreprinse de Ungaria contra Cehoslovaciei și României, precum și atitudinea armatelor aliate, față de aceste atacuri.
831. 1919. Scrisoare adresată de președintele Partidului Național Slovac, Gh. Hrabovski, președintelui Conferinței de Pace, G. Clemenceau, prin care comunică hotărîrea poporului slovac din cîmpia Crișului de a se uni cu România.
832. 1919. Memoriu al delegației române înaintat Conferinței de Pace privind atitudinea Puterilor Antantei față de România în timpul întregului curs negocierilor.
833. <1919>. Memoriu al delegației române la Conferința de Pace cuprinzînd revendicările teritoriale ale României.
834. <1919>. Memoriu destinat Conferinței de Pace, despre situația etnică din Transilvania, însoțit de date statistice.
835. <1919>. Memoriu prezentat de Ion I. C. Brătianu în numele delegației române, la Conferința de Pace, cuprinzînd revendicările românești asupra teritoriului situat în nord-vestul Transilvaniei.
836. <1919>. Memoriu al delegației române prezentat la Conferința de Pace privind Banatul.
837. <1919>. Studiu prezentat de delegația română la Conferința de Pace, în care este fundamentat dreptul de legitimă recunoaștere internațională a statului unitar român.
838. 1920 ianuarie 2. Raport al Marelui Cartier General al armatei române, către Președenția Consiliului de Miniștri, în legătură cu acțiunile ostile siguranței și ordinii, de care le întreprind ungurii din Transilvania ca urmare a indicațiilor primite de la guvernul din Budapesta.
839. 1920 ianuarie 2. Articol din ziarul *Deutsche Allgemeine Zeitung*, intitulat *O ședință istorică la Camera Deputaților din România*, referitor la entuziasmul cu care au fost primite decretul regale emise cu ocazia săuririi statului național unitar român.
840. 1920 ianuarie 2, Roma. Telegramă a generalului de brigadă Luciano Ferigo, comandant al Legiunii române din Italia, trimisă colonelului Antonio Isnaldi, în legătură cu sosirea în țară a ultimelor batalioane românești ale Legiunii.
841. 1920 ianuarie 4, București. Telegramă a ministrului plenipotențiar al Franței în România, Saint-Aulaire, prin care relatează convorbirea avută cu regele Ferdinand privind stadiul raporturilor dintre România și Antantă și retragerea trupelor române în frontiera fixată de Conferință.
842. 1920 ianuarie 7, București. Raport al lui Saint-Aulaire în care se relatează despre presiunea economică exercitată asupra României de către S.U.A., pentru a provoca o ruptură între Antantă și România.

843. 1920 ianuarie 11. Raport al Marelui Cartier General român, semnat de generalul Prezan, către Președinția Consiliului de Miniștri, în care se propun unele măsuri contra acțiunilor complotiste ale autorităților civile și militare din Ungaria.
844. 1920 ianuarie 12, București. Telegramă a ministrului plenipotențiar al Franței în România, Saint-Aulaire, adresată generalului Franchet d'Espérey, în legătură cu rezultatul intervenției pe lângă guvernul român pentru deschiderea frontierei românești trupelor lui Denikin și refugiaților ruși.
845. 1920 ianuarie 16, Bruxelles. Rezumat al unui raport al Legației Belgiei în România, din 29 nov. 1919, întocmit de Direcția Politică din Ministerul Afacerilor Externe al Belgiei, în legătură cu reacția opiniei publice din România privind nota ultimativă adresată de Aliați României în vederea semnării tratatelor de la St. Germain și Neuilly; situația politică internă a României.
846. 1920 ianuarie 20, București. Telegramă a ministrului plenipotențiar al Franței în România, Saint-Aulaire, adresată Ministerului de Externe al Franței, cu privire la opinia reprezentanților aliați asupra condițiilor puse de guvernul român la intrarea trupelor ruse ale lui Denikin și a refugiaților ruși pe teritoriul său.
847. 1920 ianuarie 22, Paris. Memoriu al delegației române la Conferința de Pace, adresat Consiliului Suprem Aliat, prin care se solicită garanții privind protecția populației române și slovace din Ungaria după retragerea trupelor române în limitele stabilite de Conferință.
848. 1920 ianuarie 23. Articol din ziarul *The Times*, intitulat *Prețul Păcii*, relativ la noile frontiere ale Ungariei.
849. 1920 ianuarie 24, Paris. Telegramă a Ministerului Afacerilor Externe al Franței semnată de Millerand, adresată lui Saint-Aulaire și ambasadurilor franceze de la Londra, Roma și Washington, în legătură cu demersurile făcute de președintele Consiliului de Miniștri al României, Al. Vaida-Voievod, pe lângă Consiliul Suprem Aliat, cu privire la Basarabia și la problema evacuării trupelor române din Ungaria.
850. 1920 ianuarie 30. Londra. Articol din ziarul *The Times* privind întâlnirea dintre premierul român, Al. Vaida-Voievod, și premierul britanic, Lloyd George la Londra.

LIST OF DOCUMENTS

772. 1919. November 2. *Bucharest*. Verbal note of the Romanian Government to the Allied Supreme Council, expressing the stand of the Romanian side as to the demands made by the Allies in connection with the Romanian-Hungarian frontiers, the signing of the Peace Treaty with Austria and the settlement of the situation in Hungary.
773. 1919. November 4. *Budapest*. Report by George Clerk, British chargé d'affaires on a special mission in Budapest, to the Allied Supreme Council on the proposition to withdraw the Romanian troops from Budapest and replace them with Inter-Allied forces as a moral support.
774. 1919. November 9. *Budapest*. Cable by George Clerk, British chargé d'affaires on a special mission to Budapest, sent to the Allied Supreme Council, in connection with the evacuation of the Romanian troops in Budapest and Admiral Miklos Horthy's forces entering Budapest.
775. 1919. November 9. *Paris*. Letter by General Constantin Coandă, sent from Paris to the Minister for Foreign Affairs, Nicolae Mișu, bearing on the discussion with Raymond Poincaré, France's President, in relation with the Romanian troops' evacuating Hungary. The letter is presented by Victor Antonescu, Romania's Minister Plenipotentiary in Paris.
776. 1919. November 9. *Budapest*. Letter by the mayoralty of Budapest (to General Mărdărescu, Commander-in-Chief of the Romanian army in Transylvania), thanking for the assistance granted by the Romanian army in the supply with wood of the Budapest population and requesting support in transportation thereof.
777. 1919. November 9. *Budapest*. Note by the Head of the Intelligence Office of the Romanian forces in Budapest on Minister Pekar's interference in the sense of setting free Garbai Sándor, interned by the Romanian forces; petition requiring Garbai not to be yielded to the authorities, but sent to Sibiu, together with his family.
778. 1919. November 10. *Budapest*. Intelligence on the visit by the Romanian Minister Plenipotentiary, C. Diamandy, in Budapest, on the promotion of goods trade and economic relations with Hungary, on the preoccupation to institute a Danube Confederation, including Italy and Hungary.
779. 1919. November 11. *Budapest*. Cable by C. Diamandy to Romania's Ministry for Foreign Affairs accompanied by the Proclamation signed by General Mărdărescu, Commander of the Romanian troops and by the High Commissar of the Romanian Government in Budapest occasioned by the Romanian troops' leaving Budapest.

780. 1919. *November 11.* Cable by General Franchet d'Espérey to the French Minister of War informing that immediately after the signing of the Peace Treaty by Bulgaria, the French battalion maintained in south Dobrudja will be withdrawn as the territory will go under Romania's unrestricted authority.
781. 1919. *November 12. Budapest.* Address from the Inter-Allied military Commission to the Romanian High Command in Budapest expressing satisfaction at the resolution of the Romanian High Command of the troops in Transylvania to hand out products and various foodstuff to the poor population in Budapest.
782. 1919. *November 12. Budapest-Köbánya.* Certificate issued by the Beer Factory Ltd. in the Capital, bearing witness to the exemplary behaviour of the 3rd Company belonging to the 3rd Romanian Mountain Corps Regiment, billeted in the factory.
783. 1919. *November 12. (Paris).* Letter by Minister for Foreign Affairs Nicolae Mișu, to Victor Antonescu, Minister Plenipotentiary in Paris and General Constantin Coandă, bearing on the necessity to regain political order in Romania and maintain Romania as a factor of order in South-Eastern Europe.
784. 1919. *November 12.* Study drawn up by the General Staff on the Romanian troops' withdrawal east of the Tisa.
785. 1919. *November 13. Budapest.* Thank-you address of the Rhum, Cordials and Brandy Factory in Budapest S.A. Gottschlig Agoston Ltd., to the Command of the Romanian Troops in Budapest for the behaviour of the Romanian troops in Köbánya.
786. 1919. *November 13. Kispest.* Official report signed by the mayor and notary of the commune attesting to the excellent behaviour of the 3rd Romanian Mountain Corps Brigade.
787. 1919. *November 14. Oradea.* Briefing concerning the quantity of victuals distributed for the supply of the population by the Command of the Romanian troops in Budapest.
788. 1919. *November 15. Bucharest.* Confirmation of the coded cable by General Pétin to the French Minister of War and the Commander General of the Allied Armies in Constantinople, informing that General Prezan has imparted the standpoint of the Romanian Government, i.e. not to evacuate the territory between the Tisa and the future frontier.
789. 1919. *November 15.* Note sent by the Allied Supreme Council to the Romanian Government in connection with the evacuation of the Hungarian territory, the institution of the Inter-Allied Control Commission of requisitioning and the signing of the Peace Treaty with Austria.
790. 1919. *November 22. Szarvas.* Certificate by the communal mayoralty on the behaviour of the 8th Mountain Corps Regiment while they were billeted in the commune.
791. 1919. *November 23. 25—26 Bucharest.* Cables by Henry Cambon, referring to the ultimatum presented to the Romanian Government.
792. 1919. *November 24.* Report by General Cihoski, Chief of the General Staff of the Romanian army, to the Minister of War referring to the

unfolding of the evacuation operations of the Romanian troops in Hungary.

793. 1919. *November 26. Bucharest.* Cable by Frank Rattigan, British chargé d'affaires, to Sir E. A. Crowe, British representative at the Peace Conference, informing that Iuliu Maniu and his Party tend to make some concessions in order to avoid a rift with the Allies but for this he requires the prolongation of the ultimatum term extended by the Conference.
794. 1919. *November 26. Bucharest.* Cable by Frank Rattigan, British chargé d'affaires in Bucharest, to Sir E. A. Crowe, British representative at the Peace Conference regarding I. Maniu's stance on the "minority question" and the withdrawal of the Romanian troops from Hungary.
795. 1919. *November 27. Neuilly-sur-Seine.* Peace Treaty between the Allied and Associated Powers and Bulgaria. The Protocol.
796. 1919. *November 27.* Report by Frank Rattigan, British chargé d'affaires in Bucharest, to Lord Curzon de Kedleston, Secretary of State for Foreign Affairs, on the discussion with I. Maniu bearing on the treatment of Magyars in Transylvania.
797. 1919. *November 28. Paris.* Instructions by French Minister for Foreign Affairs to the French chargé d'affaires in Bucharest and to the French ambassadors in London and Rome in relation with the Romanian Government's reply to the note sent by the Peace Conference in connection with the signing of the Peace Treaty with Bulgaria.
798. 1919. *November 28. Bucharest.* Cable by the French chargé d'affaires in Romania, Henri Cambon, to the French Minister for Foreign Affairs on the political situation in Romania; the resignation of the Văitoianu government and the institution of a new government led by Al. Vaida-Voievod; doubt as to the signing of the treaty; the struggle between political parties, the reaction of the Royal House, the attitude of Italy's Legation.
799. 1919. *November 28.* Reply by the Romanian Government to the Note of the Allied Supreme Council of November 15, 1919.
800. 1919. *November 29. Paris.* Cable by General Berthelot to the French ambassadors in London and Rome and the French Minister in Bucharest, containing the text of the letter King Ferdinand of Romania sent to the President of the French Republic, Raymond Poincaré, in connection with the stipulations of the Peace Conference, running counter to Romania's interests.
801. 1919. *November 29.* Report by Sir George Clerk, British chargé d'affaires on a special mission to Budapest, to the President of the Allied Supreme Council, in connection with the political situation in Hungary, as well as on the withdrawal of the Romanian troops from Budapest.
802. 1919. *November 30.* Cable by the French military attaché in Romania, General Pétin, to the French Minister of War on the political reaction in Romania at the note from the Allied Supreme Council inviting the Romanian Government to sign, unrestrictedly, the Peace Treaty with Austria, within eight days.
803. 1919. *November 30.* Cable by the President of the Council of Ministers, Minister for Foreign Affairs of France, George Clemenceau, to the French chargé d'affaires in Bucharest, conveying a letter of the President of the French

Republic, Raymond Poincaré, to Romania's king, assuring the latter of the friendly feelings France fosters for Romania and entreating the Romanian King to sign the Peace Treaty.

804. 1919 (*before December*). Reply by the delegations of Greece, of Romania and of the Serbo-Croatian-Slovenian Kingdom to the note of the Bulgarian delegation, concerning the crimes perpetrated by the Bulgarian authorities and troops during World War I.
805. 1919. *December 1. Bucharest*. Letter by Italy's military attaché in Romania, General Luciano Ferigo, informing General Antonio Isnaldi that he has received the gold medal which he and his former collaborators awarded him in gratitude for the efforts made to organize the Romanian Legion.
806. 1919. *December 2. Vienna*. Note by Johann Röser, Director of "Agricola" Society, forwarded to the German Ministry of Foreign Affairs concerning the stand of the Germans in Romania as to the Great Union of 1918 and as to the political situation of the German minorities within the newly accomplished Romanian state.
807. 1919. *December 2—3,6, Bucharest*. Cables by Henri Cambon, commenting on the meetings with Al. Vaida-Voievod, and Iuliu Maniu and the topics discussed as regards the institution of a new Romanian government; the signing of the Treaty with Austria and the Allied Powers' assurance to Romania against a fresh Hungarian attack.
808. 1919. *December 5. Paris*. Report by Belgium's ambassador in Paris, Gaiffier d'Hestroy, to the Belgian Minister for Foreign Affairs, Hymans, in connection with the ultimatum sent to Romania by the Peace Conference, summoning it to sign the Treaty of St. Germain, by December 8.
809. 1919. *December 5*. Excerpt from a report of the Foreign Office in connection with the acceptance by the Allies of the alteration suggested by Romania in the draft of the Peace Treaty with Austria, relative to the situation of the nationalities.
810. 1919. *December 9. Paris*. Treaty on the minorities, concluded between the main Allied and Associated Powers and Romania.
811. 1919. *December 9. Bucharest*. Memorial by senators and deputies from Maramureş, Ugocea and Sătmar counties in connection with the establishment of Northern border of Romania.
812. 1919. *December 11*. Speech of Iancu Melic Melicsohn held at the Deputy Assembly meeting, on behalf of the nationalities in Bessarabia.
813. 1919. *December 11*. Statement by Gheorghe Hrabovski, representative of the Slovaks in the Deputy Assembly meeting, regarding the union with Romania of the regions they inhabited, but under Hungarian rule.
814. 1919. *December 13*. Statement by Orestie Ilniczki, representative of the Ruthenians in Maramureş, made at the Deputy Assembly meeting.
815. 1919. *December 13*. Statement by Mustafa Mehmet Fehim at the Deputy Assembly meeting, in the name of the Muslims in Dobrudja.
816. 1919. *December 16*. Speech by Ion I. C. Brătianu at the meeting of the Deputy Assembly, making a brief review of Romania's entering the war, on Romania's policy during the war and at the Peace Conference.

817. 1919. *December 17*. Statement by R. Brandsch at the Deputy Assembly in the name of the "German nation in Greater Romania".
818. 1919. *December 17*. Dr. G. Gârda's speech at the meeting of the Deputies' Assembly and his declaration in the name of the deputies from Banat.
819. 1919. *December 17*. Cables addressed to the General Romanian Headquarters referring to the fact that the Hungarians, supported by the British, were not going to sign the Treaty of Peace, and to go on intensely preparing for further military operations.
820. 1919. *December 18*. *Vienna*. Report by Johann Röser, director of the "Agricola" Society in Budapest, to the German Embassy in Vienna, on the propositions of the Hungarian delegation at the Peace Negotiations in Paris; the idea of autonomy for Transylvania and Banat; his relations with Al. Vaida-Voievod, I. Maniu, V. Goldiş.
821. 1919. *December 19*. *Paris*. Cable to the Romanian Premier relating about the question posed in the House of Commons by the British Premier regarding Romania's relations with the Allies.
822. 1919. *December 22*. *Paris*. Letter sent by Georges Clemenceau, Chairman of the Peace Conference, to Romania's President of the Council of Ministers, conveying the decision of the Peace Conference on Bukovina.
823. 1919. *December 22*. Speech by Iuliu Maniu at the Deputies' Assembly, referring to the signing of the Peace Treaty by Romania, and its economic and political consequences.
824. 1919. *December 30*. *Bucharest*. Cable address on the situation of the waggon yard from the beginning of the war to the end of 1919.
825. 1919. *December 31*. List drawn up by the Operation Office of the Romanian Forces' General Headquarters, concerning the attacks and crimes perpetrated against the Romanian troops on Hungary's territory.
826. 1919. *December 31*. List drawn by the Operation Office of the Romanian Forces' General Headquarters, mentioning instances of the Hungarian authorities and populations' gratitude for the Romanian army, as they were recorded in the official Hungarian press and in acts issued by administrative bodies, due to the fact that they had received support in point of victuals and of public order and security.
827. 1919. *December 31*. List drawn up by the Operations Office of the Romanian Forces' General Headquarters, recording the reports forwarded by the Command of the Troops in Transylvania and the official Hungarian press in connection with the situation of Hungary as to her food supply at the time when the Romanian troops entered that country.
828. 1919. <December>. *Cluj*. Excerpt from the informative bulletin of the Press Office belonging to the Dirigent Council, concerning the Romanian-Hungarian relations and their prospects; the position of certain Hungarian political circles as to the conclusion of the peace treaty.
829. 1919. <Sibiu>. Excerpt from the memorial drawn up by the Dirigent Council concerning the Romanian legitimate rights over Transylvania;

- combatting of attempts made by heads of the Magyar church to accuse the Romanian government of leading a nationalist-chauvinistic policy towards the Magyar nationality.
830. 1919. Cable by King Ferdinand to the King of Great Britain, requesting assistance as to the attitude of the Allied Supreme Council towards Romania's problems.
831. 1919. Study titled *The Hungarians' Attack*, referring to the actions performed by Hungary against Czechoslovakia and Romania and the attitude of the Allied Armies as to these attacks.
832. 1919. Letter addressed by the President of the Slovakian National Party, Gh. Hrabovski, to the President of the Peace Conference, G. Clemenceau, conveying the decision of the Slovakian people inhabiting the Criş Plain to unite with Romania.
833. 1919. Memorial of the Romanian delegation, forwarded to the Peace Conference in Paris, concerning the position of the Entente Powers as to Romania all along the negotiations.
834. <1919>. Memorial of the Romanian delegation at the Peace Conference, concerning Romania's claims.
835. <1919>. Memorial addressed to the Peace Conference on the ethnic situation of Transylvania, comprising statistical data.
836. <1919>. Memorial forwarded by Ion I. C. Brătianu on behalf of the Romanian delegation at the Peace Conference comprising Romania's claims on the territory in North-Western Transylvania.
837. <1919>. Memorial of the Romanian delegation presented at the Peace Conference in Paris, concerning the Banat.
838. <1919>. Study forwarded by the Romanian delegation at the Peace Conference, stating the right to international acknowledgement of the unitary Romanian state.
839. 1920. *January 2*, Rome. Brigade General Luciano Ferigo, Commander of the Romanian Legion in Italy, dispatches to Colonel Antonio Isnaldi a duplicate of the cable received from Bucharest, concerning the arrival of the last Romanian battalions of the Legion in Romania.
840. 1920. *January 2*. Article published in *Deutsche Allgemeine Zeitung*, entitled *A Historic Meeting of Romania's Deputy Chamber*, describing the enthusiastic response to the royal decrees issued on the occasion of the foundation of the Romanian unitary national state.
841. 1920. *January 4*. *Bucharest*. Cable of the French Minister Plenipotentiary, Saint-Aulaire, recording his talk with King Ferdinand on the stage of Romania's relations with the Entente, and on the withdrawal of the Romanian troops within the borders established by the Conference.
842. 1920. *January 7*. *Bucharest*. Saint-Aulaire's note on the economic pressure exerted against Romania by the U.S.A., so as to bring about a separation between Romania and the Entente.
843. 1920. *January 11*. Note of the General Headquarters, signed by General Prezan, addressed to the Chairman of the Council of Ministers, making several proposals of measures to be taken against the anarchist actions of the civil and military authorities in Hungary.

844. 1920. *January 12. Bucharest.* Cable by Saint-Aulaire, French Minister Plenipotentiary in Romania, addressed to General Franchet d'Espérey, on the result of the intervention to the Romanian government in favour of opening the Romanian frontiers to let in Denikin's troops and the Russian refugees.
845. 1920. *January 16. Bruxelles.* Summary of a report of Belgium's legation in Bucharest, drawn up by the Belgian Ministry of Foreign Affairs on 29 November 1919, concerning the Romanians' public opinion on the ultimative note received by their country from the Allies, to the effect of signing the Treaties of St. Germain and Neuilly; Romania's political situation.
846. 1920. *January 20. Bucharest.* Cable by Saint-Aulaire, Minister Plenipotentiary of France in Romania, concerning the opinion of the allied representatives on the conditions imposed by the Romanian government on the entering into Romania's territory of Denikin's Russian forces and of the Russian refugees.
847. 1920. *January 22. Paris.* Memorial of the Romanian delegation at the Peace Conference, addressed to the Supreme Allied Council, claiming guarantees as to the protection of the Romanian and Slovakian population in Hungary after the withdrawal of the Romanian troops within the area settled by the Conference.
848. 1920. *January 23. The Price of Peace (Hungary's New Frontiers; Territories lost by Hungary),* an article published in *The Times*.
849. 1920 *January 24. Paris.* Cable by the Ministry of Foreign Affairs of France, signed by Millerand, addressed to Saint-Aulaire and to the French ambassadors in London, Rome and Washington, regarding the insistent requirements made by the Chairman of Romania's Council of Ministers, Al. Vaida-Voievod from the Supreme Allied Council, as to Bessarabia and the problem of the Romanian forces' withdrawal from Hungary.
850. *January 30. London.* Article issued by *The Times* regarding the conference in London, between the Romanian Premier Al. Vaida-Voievod and Lloyd George, the British Prime Minister.